

การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียน
ในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11
จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Development of Learning Management Manual Based
on Sufficiency Economy Philosophy of Schools in
Surat Thani Group 2 under the Secondary Educational
Service Area 11 Surat Thani Province

นิวัฒน์ รักรอด¹

Niwat Rakrod

นิตยา กันตวงษ์²

Nittaya Kantawong

พรศักดิ์ อาสาสุจริต³

Pornsak Arsasudjarit

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา พัฒนา และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ศึกษาสภาพปัญหาจากผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 16 คน และครูผู้สอน จำนวน 197 คน โดยใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 การพัฒนาคู่มือซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และประเมินความเหมาะสมจากผู้บริหารจำนวน 10 คน และครูผู้สอน จำนวน 30 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนา

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

³ อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

นักเรียน รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการวิชาการ และด้านการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ผลการพัฒนาคู่มือประกอบด้วยการจัดทำเนื้อหาสาระตามโครงร่างมี 6 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง หน่วยที่ 2 ความเป็นมาและความหมาย หน่วยที่ 3 หลัก เงื่อนไข และนัยสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยที่ 4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: แนวคิดใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ หน่วยที่ 5 วิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่ 6 การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาความเหมาะสมของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ ด้านการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาและด้านรูปแบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

คำสำคัญ : คู่มือการจัดการเรียนรู้ ปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

Abstract

This research aims to study problems, develop, and assess the learning manual based on philosophy of sufficiency economy of schools in Surat Thani Group 2 under the Secondary Educational Service Area 11 in Surat Thani Province. Research was conducted in 3 stages which were 1) study problems from 16 school administrators and 197 teachers using questionnaire with reliability at 0.97; 2) develop the manual under the supervision of 5 experts; and 3) assess the manual by 10 teachers and 30 students using an evaluation form. Statistics used in this study were mean and standard deviation.

The research results were as follows: 1) problem-based learning conditions based philosophy of sufficiency economy on were overall at the moderate level. These included (1) student development activity; (2) curriculum and learning management; and (3) research in sufficiency economy.

2) Development of the learning manual was at the very high level in which the application obtained the highest mean, followed by the content and the form of books. This manual consisted of 6 units namely Unit 1 : Learning the sufficiency economy philosophy, Unit 2 : the history and meaning, Unit 3 : Principles and the significance of sufficiency economy, Unit 4 : Philosophy of sufficiency economy : A new concept in economic development, Unit 5 : The philosophy of sufficiency economy in the learning activities, and Unit 6 : Apply the philosophy into practice. The manual was assessed its accuracy and appropriateness of the content by the experts.

Keywords : Learning Manual, Philosophy of Sufficiency Economy, Learning Management Based on Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงนั้นเป็นแนวทางวิถีชีวิตการปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี ดังจะเห็นได้ว่า ปรากฏความหมายเป็นเชิงนัยเป็นครั้งแรกในพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในปี 2517 ที่พระองค์ได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาบนหลักแนวคิดพึ่งตนเอง เพื่อให้เกิดความพอมีพอกิน พอใช้ของคนส่วนใหญ่ โดยใช้หลักความพอประมาณ การคำนึงถึงการมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท ตระหนักถึงการพัฒนาอย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชา และการมีคุณธรรมเป็นกรอบในการปฏิบัติและการดำรงชีวิต

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวปรัชญาที่ชี้ให้เห็นแนวทางการดำรงชีวิต และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556 : 2 - 5) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีค่านิยมความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งที่จะต้องอาศัยความ

รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เงื่อนไข หมายถึงการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบ ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาและประเมินความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรม จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 13 - 15)

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญดังกล่าวและให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนซึ่งเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) มุ่งเน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาประเทศ จึงจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดลอม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยมและเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบเพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน นำสู่วิถีชีวิตของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามแนวพระราชดำริส และนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : คำนำ)

จะเห็นได้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) ได้เน้นถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาพื้นฐานของการบูรณาการชีวิตให้เป็นองค์รวมของการศึกษาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติอย่างมีสมดุล ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกคนเป็นคนดีคนเก่งและมีความสุขสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าการบูรณาการศาสตร์ต่างๆ ในเรื่องของการบริหารการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารและครูมีความสำคัญมาก เพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้มีหน้าที่ให้ความรู้ประสิทธิภาพวิชาความรู้ต่างๆ แก่นักเรียนและยังเป็นผู้ใกล้ชิดกับเด็กทรงลงมาจากรอบครัวคอยให้การอบรมสั่งสอนให้ความรักความเอาใจใส่เพื่อต้องการให้เด็กพัฒนาเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตผู้บริหารและครูจึงเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนในการจัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก ซึ่งการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักคิดต่างๆ ให้แก่เด็ก โดยครูต้องเข้าใจอย่างถูกต้องสามารถวิเคราะห์ความพอเพียงไม่พอเพียงของตนเองและครอบครัวได้และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 3)

จากที่กล่าวข้างต้น ในส่วนของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ที่จะต้องรับผิดชอบและเป็นหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการทำงานร่วมกันทั้งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในสถานศึกษา ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลและยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 2) การดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาเป็นหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่จะต้องดำเนินการขับเคลื่อนโดยเฉพาะระดับโรงเรียน ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญที่สุด เพราะผลการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานของโรงเรียน ภารกิจหลักของโรงเรียน คือ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร คือ คุณภาพที่พึงประสงค์ทางด้านผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียน การที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อมุ่งสู่คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาที่พึงประสงค์ต้องอาศัยกระบวนการสำคัญประกอบด้วย กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งทั้งสามกระบวนการมีความสำคัญเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะครูผู้สอนจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในแนวทาง การจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักปรัชญาพอเพียงเป็นอย่างดีเพราะนั่นคือผลสะท้อนโดยตรงไปสู่ นักเรียนและตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติยังไม่มี ความเข้าใจในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงเท่าที่ควร ถึงแม้จะมีการประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติ การให้ความรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการนิเทศการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนแล้วก็ตาม

จากการสอบถามข้อมูลทำให้ทราบว่าโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 มีความต้องการคู่มือการจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จึงมีความสนใจที่จะหาแนวทางในการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ให้เป็นคู่มือครูในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการถ่ายทอดความรู้และปลูกฝังหลักคิดต่างๆ ให้แก่เด็ก ฉะนั้นครูต้องมีความเข้าใจอย่างถูกต้อง สามารถวิเคราะห์ความพอเพียง รู้จักคำว่าพอเพียงของตนเองและครอบครัวได้ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียง และสามารถปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม เอกลักษณ์ความเป็นไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำขึ้นเพื่อให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 420 คน เป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 17 คน และครูผู้สอนจำนวน 403 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยการเทียบตารางสัดส่วนของตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 - 610 อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี, 2549 : 65) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 16 คน และครูผู้สอนจำนวน 197 คน รวมทั้งสิ้น 213 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ได้แก่ คู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเหมาะสมของคู่มือในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา

ได้แก่ โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และแบบประเมินความเหมาะสมของการจัด

การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของ Likert (Method of Summated Rating the Likert Scale) โดยผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน ($\bar{X} = 3.06$) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.01$) ด้านการบริการวิชาการ ($\bar{X} = 3.00$) และด้านการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ ($\bar{X} = 2.99$) สามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านการบริการวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.15$) โรงเรียนมีการทบทวน ปรับปรุง พัฒนาโครงสร้างและกระบวนการบริหารจัดการศึกษาสอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.11$) โรงเรียนมีการจัดระบบการบริการวิชาการภายในตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความพอเพียง มีเหตุผลและมีภูมิคุ้มกันที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 3.06$)

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนจัดทำหลักสูตรโดยวิเคราะห์จากสภาพความต้องการของชุมชน ท้องถิ่นโดยสอดคล้องคุณธรรมจริยธรรมและความพอเพียง ($\bar{X} = 3.20$) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.08$) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา การพัฒนาชุมชนด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นฐานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.08$)

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ โรงเรียนสร้างนักเรียนที่ปฏิบัติตนให้มีความพอประมาณ สร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีความรอบรู้ มีความรับผิดชอบและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.15$) นักเรียนเห็นประโยชน์และตระหนักในความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพึ่งตนเอง ($\bar{X} = 3.14$) โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนาทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์และเอื้อต่อการเรียนรู้แบบยั่งยืน ($\bar{X} = 3.09$)

ด้านการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับคือ โรงเรียนส่งเสริมในดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้ตระหนักในความสำคัญของการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าอย่างสมดุล โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.15$) ส่งเสริมและประยุกต์ใช้การวิจัยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนอกห้องเรียน ($\bar{X} = 2.98$) โรงเรียนร่วมมือกับเครือข่ายโรงเรียน ทำวิจัยในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการขยายผล ($\bar{X} = 2.97$)

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลการพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเนื้อหาสาระตามโครงร่าง มี 6 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง หน่วยที่ 2 ความเป็นมาและความหมาย หน่วยที่ 3 หลัก เงื่อนไข และนัยสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงหน่วยที่ 4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : แนวคิดใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ หน่วยที่ 5 วิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่ 6 การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติและได้มีการปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เมื่อจัดทำเนื้อหาสาระของคู่มือเรียบร้อยแล้วจึงได้นำคู่มือที่ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง ผลการตรวจสอบคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงฉบับร่างก่อนนำคู่มือไปใช้โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เป็นผู้ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Congruence) พิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ของเนื้อหาใน

คู่มือ วิเคราะห์ข้อมูลซึ่งผลการประเมินคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง นั้นพบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปแสดงว่าคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือในการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความเหมาะสมของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.80$) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.60$) ด้านการใช้ภาษา ($\bar{X} = 4.53$) ด้านการออกแบบ ($\bar{X} = 4.50$) ด้านรูปเล่ม ($\bar{X} = 4.07$) สามารถสรุปเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านเนื้อหา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ตัวอย่างและแบบฟอร์มสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงได้กับความเหมาะสมของตัวอย่างประกอบ ($\bar{X} = 4.80$) ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหากับความถูกต้องของเนื้อหา ($\bar{X} = 4.60$) และเนื้อหาของคู่มือการฝึกอบรมครอบคลุมวัตถุประสงค์กับการจัดลำดับขั้นนำเสนอเนื้อหา ($\bar{X} = 4.40$)

ด้านการใช้ภาษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ความเหมาะสมของภาษา ($\bar{X} = 4.80$) ความถูกต้องของเนื้อหาตามหลักวิชาการ ($\bar{X} = 4.60$) ภาษาที่ใช้อ่านแล้วเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.40$)

ด้านการออกแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรกับความเหมาะสมของภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.80$) แบบอักษรที่ใช้นำเสนอเนื้อหาอ่านง่าย ($\bar{X} = 4.60$) และความชัดเจนของภาพประกอบ ($\bar{X} = 4.20$)

ด้านรูปเล่ม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับ คือ รูปเล่มของคู่มือการฝึกอบรมดึงดูดความสนใจ ($\bar{X} = 4.80$) ความเหมาะสมของขนาดเล่มกับความเหมาะสมในการจัดวางตัวอักษร ($\bar{X} = 4.20$)

ด้านการนำไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$) เรียงตามลำดับ คือ คู่มือมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์กับครูผู้สอนกับคู่มือมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.80$)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ คือ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนรองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริการวิชาการ และด้านการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรพงศ์ ปุกสันเทียะ (2546 : 112) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่พบว่า สภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2549 : 8) ที่กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า เป็นปรัชญาที่เป็นทั้งแนวคิด หลักการและแนวทางปฏิบัติตนของแต่ละบุคคลและองค์กร โดยคำนึงถึงความพอประมาณกับศักยภาพของตนเองและสถานะแวดล้อม ความมีเหตุผลและการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง โดยใช้ความรู้อย่างถูกหลักวิชาการด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับการมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนกัน แบ่งปัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมมือปรองดองกันในสังคม ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างสายใยเชื่อมโยงคนในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเข้าด้วยกัน สร้างสรรค์พลังในทางบวกนำไปสู่ความสามัคคี การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ได้

2. การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยคู่มือแบ่งออกเป็น 6 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง หน่วยที่ 2 ความเป็นมาและความหมาย หน่วยที่ 3 หลัก เงื่อนไข และนัยสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง หน่วยที่ 4 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: แนวคิดใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจ หน่วยที่ 5 วิเคราะห์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หน่วยที่ 6 การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติซึ่งผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความสอดคล้องของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคู่มือ (IOC) นั้นพบว่า ความสอดคล้องของคู่มือในทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

แสดงว่าคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถวิช เกียรติอุบลโพธิ์ (2542 : 13 อ้างถึงใน จิราพร โสทรโยม, 2555 : 42 - 43) ที่กล่าวว่า คู่มือที่ดีสามารถช่วยให้ครูเข้าใจลักษณะเนื้อหาวิชา ขอบข่าย หรือสิ่งที่จะสอนได้กระจ่างและเด่นชัด เช่น มองเห็นโครงร่างของงานสอนทั้งหมด หรืออาจกล่าวอย่างย่อได้ว่าช่วยให้ครูเกิดมโนทัศน์กับงานที่จะสอนช่วยให้ครูสามารถดำเนินตามแนวทางและขั้นตอนนั้นๆ ได้ดี โดยที่ครูสามารถดัดแปลงและยืดหยุ่นได้เอง ไม่เป็นการให้แนวทางแบบบังคับ ดังนั้นแนวทางแห่งการเสนอแนะจึงเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถปฏิบัติได้คล่องตัวขึ้น กิจกรรมที่เสนอแนะหรือกำหนดไว้ ควรมีการทดลองใช้กับเด็กวัยนั้นๆ ว่าเด็กสนใจปฏิบัติได้ จึงควรให้มีโอกาสและเลือกได้บ้างแนวการเขียนเน้นแนวปฏิบัติที่มุ่งไปสู่เป้าหมายอย่างต่อเนื่อง นั่นคือมีจุดเน้นย้ำไปทางเดียวกัน เช่น มุ่งฝึกงานกลุ่ม ทำงานเป็นกลุ่มก็ฝึกอย่างต่อเนื่อง จนเด็กมีและได้แนวทางแล้วจึงฝึกเป็นรายบุคคล เป็นต้น ความแปลกใหม่ของกิจกรรมและวิธีสอน ควรส่งเสริมแก่ผู้ปฏิบัติโดยค่อยเป็นค่อยไป มิได้กระจายให้แนวใหม่ทั้งหมด แต่การใช้แนวปฏิบัติใหม่ๆ ต้องเป็นทางปฏิบัติได้และได้ผลด้วยหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือพยายามสอดแทรกสิ่งแปลกและใหม่ที่ล้นน้อยกว่าที่จะใหม่ใช้วิธีการใหม่เลยทีเดียว ทั้งรูปแบบและวิธีการที่เป็นแนวในการเขียนต้องคงรูปแบบและขั้นตอนไว้ โดยสม่ำเสมอเพื่อสะดวกแก่การใช้ การเปิดอ่าน ค้นคว้าและอื่นๆ

3. ความเหมาะสมของคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงของโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน และอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน เรียงตามลำดับคือ ด้านการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านเนื้อหา และด้านรูปแบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงที่สร้างขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่ครู ผู้บริหาร ได้เป็นอย่างดีสามารถสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา สำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก และเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ เข้าใจ สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมมาต ร สุรัสวดี จินดาเนตร (2553 : 24) ที่กล่าวว่า คู่มือเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติกรของผู้ใช้ให้สามารถดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีมาตรฐานใกล้เคียงกันให้มากที่สุดและบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียานุช พิบูลสราวุธ (2549 : 21) ที่กล่าวถึงการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยพื้นฐาน

ก็คือ การพึ่งตนเองเป็นหลัก หมายถึง การทำอะไร อย่างเป็นขั้นเป็นตอน รอบคอบ ระมัดระวัง พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมดุลสมผล และการพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การสร้างสามัคคีให้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของความสมดุลในแต่ละสัปดาห์ แต่ละระดับ ครอบคลุมทั้งทางด้านจิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงเศรษฐกิจ เราสามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

1. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จะต้องกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่มีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ครูได้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดในการจัดการเรียนการสอน หรือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต สามารถถ่ายทอดในหมู่นักเรียน ประชาชนทุกภาคส่วนทุกระดับ

2. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จะต้องกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 กำหนดแผนงานเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง โดยสร้างแกนกลางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทำหน้าที่ขยาย เชื่อมโยงและพัฒนาเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงตลอดจนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่ายจากทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้ร่วมกันเพื่อให้สามารถเผยแพร่แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่การประยุกต์ใช้และขยายผลได้อย่างต่อเนื่อง

3. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จะต้องกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สร้างแผนงานพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการศึกษาวิจัยโดยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นแนวทางวิธีการตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต

4. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จะต้องกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้โดยสร้างรูปแบบของกระบวนการ เรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียนในทุกระดับชั้นเพื่อให้มีโอกาสได้เรียนรู้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง จนสามารถตระหนักถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์อันนำมาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11

1. โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 จะต้องกำหนดให้ครูนำหลักเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดในการจัดการเรียนการสอนหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตสามารถถ่ายทอดในหมู่นักเรียน ประชาชนทุกภาคส่วน ทุกระดับ

2. โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 จะต้องกำหนดให้ครูจัดทำแผนงาน เชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยให้โรงเรียนเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อหน้าที่ขยาย เชื่อมโยง พัฒนา เครือข่ายแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียง ตลอดจนสนับสนุนความร่วมมือระหว่างเครือข่ายจากทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน

3. โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 จะต้องสร้างแผนงานพัฒนาวิชาการ และส่งเสริมการศึกษาวิจัยให้กับครูโดยพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียงในด้านต่างๆ ที่ชี้เห็นแนวทางการจัดการ ตลอดจนประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นจากการใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียงเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต

4. โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 จะต้องกำหนดให้ครูสร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับนักเรียนในทุกระดับชั้น เพื่อนักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ ปฏิบัติอย่างทั่วถึงจนสามารถตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการนำเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้ และเกิดการปรับเปลี่ยนน้อมนำเอาเศรษฐกิจแบบพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

5. โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 ควรส่งเสริมให้ครูใช้เนื้อหาในคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียงประยุกต์ใช้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมให้นักเรียนภูมิใจและเห็นคุณค่าของสิ่งของต่างๆ ที่มีในท้องถิ่นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง

6. โรงเรียนในกลุ่มสุราษฎร์ธานี 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 ควรส่งเสริมให้ครูนำคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. (2550 - 2554). กรุงเทพฯ : ศูนย์ประสานงานกลางการดำเนินงาน. _____ . (2556). แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2556 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2549). การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (พิมพ์ครั้งที่ 2).ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- จิราพร โสทรโยม. (2555). การพัฒนาคู่มือกรณีศึกษาภายในโรงเรียนยุคศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. ภาคนิพนธ์ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- ธีรพงศ์ ปุกสันเทียะ. (2546). การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานโครงการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ในโรงเรียนแกนนำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ปรียานุช พิบูลสราวุธ. (2549). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการจัดการศึกษา. เอกสารประกอบบรรยาย โครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. ศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรัสวดี จินดาเนตร. (2553). การพัฒนาคู่มือการสอนโครงการคณิตศาสตร์สำหรับครู ในช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนดาราวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.